

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

Handelingen

Annales

INTEGRAAL VERSLAG
VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE

COMPTE RENDU INTÉGRAL
DE LA RÉUNION PUBLIQUE DE LA

COMMISSIE
VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES

VAN

DU

21-06-2000

21-06-2000

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CVP	:	Christelijke Volkspartij
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone - Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social chrétien
SP	:	Socialistische Partij
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 50 0000/000 : Parlementair Document van de 50e zittingsperiode +
het nummer en het volgnummer
QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
HA : Handelingen (Integraal Verslag)
BV : Beknopt Verslag
PLEN : Plenumvergadering
COM : Commissievergadering

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 50 0000/000 : Document parlementaire de la 50e
législature, suivi du n° et du n° consécutif
QRVA : Questions et Réponses écrites
HA : Annales (Compte Rendu Intégral)
CRA : Compte Rendu Analytique
PLEN : Séance plénière
COM : Réunion de commission

Officiële publicaties uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : alg.zaken@deKamer.be

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants
Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : aff.generales@laChambre.be

Inhoud

Woensdag 21 juni 2000

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN - COM 240

Mondelinge vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de niet-militaire aspecten van crisis-management" (nr. 1856)

5

sprekers : **Dirk Van der Maelen**, voorzitter van de SP-fractie, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van de heer Peter Vanhoutte aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de NAVO-top van Firenze" (nr. 1861)

6

sprekers : **Peter Vanhoutte**, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van de heer Peter Vanhoutte aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de opschorting van het NPT in oorlogstijd" (nr. 1862)

7

sprekers : **Peter Vanhoutte**, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Mondelinge vraag van de heer Jacques Lefevre aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het statuut van het Internationaal Strafgerechtshof" (nr. 2000)

8

sprekers : **Jacques Lefevre**, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Samengevoegde mondelinge vragen van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de situatie in Peru na de tweede presidentiële stembusronde" en aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "de mogelijke gevolgen van de tweede stembusuitslag voor de bilaterale samenwerking met Peru" (nrs. 2033 en 2034)

(Het antwoord werd verstrekt door de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken)

9

sprekers : **Leen Laenens**, **Louis Michel**, vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken

Sommaire

Mercredi 21 juin 2000

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES COM 240

Question orale de M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les aspects non militaires de la gestion de crises" (n° 1856)

5

orateurs : **Dirk Van der Maelen**, président du groupe SP, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de M. Peter Vanhoutte au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le Sommet de l'OTAN de Florence" (n° 1861)

6

orateurs : **Peter Vanhoutte**, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de M. Peter Vanhoutte au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la suspension du TNP en période de guerre" (n° 1862)

7

orateurs : **Peter Vanhoutte**, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Question orale de M. Jacques Lefevre au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le statut de la Cour pénale internationale" (n° 2000)

8

orateurs : **Jacques Lefevre**, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

Questions orales jointes de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation au Pérou après le deuxième tour de l'élection présidentielle" et au secrétaire d'Etat à la Coopération au développement sur "les conséquences que peuvent avoir les résultats du 2ème tour de l'élection présidentielle sur la coopération bilatérale avec le Pérou" (nos 2033 et 2034)

(La réponse a été donnée par le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères)

9

orateurs : **Leen Laenens**, **Louis Michel**, vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères

COMMISSION DES RELATIONS EXTÉRIEURES

RÉUNION PUBLIQUE DU
MERCREDI 21 JUIN 2000

COMMISSIE VOOR DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN

OPENBARE VERGADERING VAN
WOENSDAG 21 JUNI 2000

De vergadering wordt geopend om 14.07 uur door de heer **Jacques Lefevre**, voorzitter.

La réunion est ouverte à 14.07 heures par M. **Jacques Lefevre**, président.

Mondelinge vraag van de heer Dirk Van der Maelen aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de niet-militaire aspecten van crisismanagement" (nr. 1856)

Question orale de M. Dirk Van der Maelen au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "les aspects non militaires de la gestion de crises" (n° 1856)

De heer **Dirk Van der Maelen** (SP) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, op de top van Helsinki werd een aantal afspraken gemaakt. De maanden daarna berichtte de pers alleen over de militaire aspecten van de zaak, onder meer over de ambitieuze headline goals die werden gesteld, zoals de 60 000 troepen die binnen de zestig dagen mobiliseerbaar zouden zijn. De niet-militaire aspecten van de zaak kregen weinig of geen aandacht, tot op de top van Feira. Een paar dagen geleden las ik in de kranten dat men ook had afgesproken om een korps van 5 000 politieagenten te vormen dat makkelijk mobiliseerbaar zou zijn, ik dacht binnen de dertig dagen.

Kan de minister wat meer informatie geven over de werkzaamheden met betrekking tot de niet-militaire samenwerking voor vrede en veiligheid in Europa, tussen de top van Helsinki en vandaag ? Ik zal mijn vijf concrete vragen hier niet herhalen, gezien de zware agenda. Ik luister met aandacht naar het antwoord.

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega Van der Maelen, tijdens de Europese Raad van Helsinki heeft men inderdaad gesteld dat crisisbeheersing zowel met militaire middelen als met civiele middelen moet worden benaderd. De vredesoperaties van de VN en de

vredesmissies van de OVSE hebben aangetoond dat men bij crisisbeheersing best diplomatieke, economische, financiële en militaire middelen combineert, zelfs met middelen van niet-gouvernementele organisaties. België heeft steeds de multidisciplinaire aanpak van crisisbeheersing gesteund.

De internationale gemeenschap heeft inderdaad meer nadruk gelegd op het gebruik van militaire middelen voor crisisbeheersing. Daarvoor heeft men reeds procedures en doctrines uitgewerkt. De Europese Unie heeft in Helsinki besloten om voor het jaar 2003 op militair gebied een headline goal na te streven. Voor de niet-militaire middelen staat men nog niet zo ver. De policy-unit van de Hoge Vertegenwoordiger van de EU, de heer Solana, heeft samen met het Raadsecretariaat en het Portugees Voorzitterschap een definitie gemaakt van de ambitie van de Europese Unie om civiele middelen te kunnen mobiliseren bij een actie van crisisbeheersing. Daarbij werd een aantal prioriteiten bepaald. Gezien de actualiteit in de Balkan moet de Europese Unie zich concentreren op politiemissies ter ondersteuning van vredesoperaties. Men heeft immers vastgesteld dat de oproep van de VN om met politiemensen bij te dragen tot de vredesoperaties in de Balkan traag en onvolledig wordt beantwoord.

Een andere prioriteit is het opzetten van een contingent manschappen om snel hulp te verlenen bij natuurrampen die buiten de Europese Unie plaatsgrijpen. Het betreft de mogelijkheid om experts van de civiele bescherming of van de brandweer snel te kunnen uitsenden, bijvoorbeeld in het geval van overstromingen of aardbevingen.

Er moet ook worden gewezen op het feit dat de EU verder werk maakt van de oprichting van een comité voor civiele aangelegenheden dat het beslissingsorgaan, opgericht voor het de beheersing van crisissen - het Politiek- en Veiligheidscomité - zal ondersteunen met advies over het aanwenden van civiele middelen. Het is een adviescomité voor civiel crisisbeheer, dat tijdens de voorbije paar dagen te Feira werd opgericht. De zaken gaan dus vooruit. Het gaat hier om een gezamenlijk

Louis Michel

initiatief van België en Zweden, maar wij hebben de leiding overgelaten aan de Zweden, om psychologische redenen, als u begrijpt wat ik bedoel. De Zweden hadden problemen met de defensiepolitiek en daarom hebben wij aan hen het initiatief overgelaten bij de ontwikkeling van dit project.

Het seminarie dat op 3 en 4 april te Lissabon werd gehouden, was juist gewijd aan het opzetten van een contingent inzake politiemissies. Tijdens het seminarie van 29 mei heeft men zich verder geconcentreerd op de technische aspecten die verbonden zijn aan de rekrutering van politie-experts voor vredesoperaties. België draagt bij tot de besprekingen in deze fora, die niet mogen worden beschouwd als onderhandelingen, maar waar experts onderling van gedachten wisselen.

Het was de bedoeling dat het Portugese voorzitterschap van de EU tijdens de Top te Feira een verslag zou voorleggen van de stand der werkzaamheden in deze aangelegenheid. De hoeveelheid benodigde middelen werden nader omschreven, waardoor de bijdrage van de lidstaten en van de EU bij de toelevering van civiele middelen voor crisisbeheersing verder kon worden gepreciseerd. Ik heb u daarnet gezegd wat er terzake is gebeurd. Men zal zich in een eerste fase toeleveren op de politiemissies. De grootte van het contingent zal worden berekend aan de hand van een analyse van de actuele bijdragen van de lidstaten aan de verschillende politiemissies van de VN, de OVSE en de NAVO.

België is ondertussen actief de mogelijkheden aan het bestuderen om de bijdrage voor internationale politiemissies en voor noodhulp bij rampen te verbeteren in termen van volume en kwaliteit. België maakt er ook werk van om sneller en doeltreffender te reageren op vragen, komende van de VN, de OVSE en de EU, voor het sturen van civiele elementen bij crisisbeheersing.

Ik wil eraan toevoegen dat in Feira werd besloten om het Belgische contingent vast te leggen op enkele honderden manschappen, meer bepaald tussen de 200 en 500 man. Wij hebben het aantal niet vastgelegd op 5000, maar wij hebben wel gezegd, 500 man in een eerste fase, wat nadien kan en moet worden verhoogd. Ons aandeel zal dus liggen tussen 200 en 500 man. Dit werd niet in een besluit vastgelegd, maar wij zullen op een zeker ogenblik onze verantwoordelijkheid moeten opnemen.

- Voorzitter : de heer **Geert Versnick**

De heer **Dirk Van der Maelen** (SP) : Mijnheer de minister, onze fractie hecht bijzonder veel belang aan het uitbouwen van de civiele pijler.

Minister **Louis Michel** : Ik kan u terzake gerust stellen. Dat is ook onze prioriteit. Wij komen daar telkens op terug en wij steunen ten volle het Zweedse standpunt. Zij weten trouwens dat wij er de felste aanhanger van zijn.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Peter Vanhoutte aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de NAVO-top van Firenze" (nr. 1861)

Question orale de M. Peter Vanhoutte au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le Sommet de l'OTAN de Florence" (n° 1861)

De heer **Peter Vanhoutte** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de vraag is natuurlijk al wat achterhaald. We vragen dan ook niet door naar de agenda van deze top. Ik wil wel naar twee elementen peilen. Een eerste betreft de beruchte MC 400/2-documenten en de doctrine die daarin zou worden vastgelegd. Wat ons daarin vooral interesseert is wat het exacte statuut daarvan is op dit ogenblik. Is het een bestaande tekst ? Is die goedgekeurd ? Hoe staat de regering daartegenover ? Wat is de houding van onze afgevaardigde ambassadeur binnen de NAVO daaromtrent ? Een tweede element is of er sprake is van een expliciete of impliciete herziening van de rol die nucleaire wapens spelen binnen de NAVO ? Dat zijn de twee kernzaken waartoe ik me wil beperken.

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega Vanhoutte, u hebt dezelfde vraag al gesteld aan de minister van Landsverdediging. Die antwoordde op 11 mei. De NAVO-Ministeriële Raad van Firenze heeft op zijn agenda enerzijds, de notering van de rapporten der werkgroepen staan en anderzijds, algemene debatten over politieke thema's. Die laatste werden ondergebracht in drie hoofdstukken : de opvolging van de besluiten van de Top in Washington, het National Missile Defense Initiative en Rusland. Het punt over de opvolging van de Washington-top omvat de volgende elementen : de Europese Veiligheids- en Defensie-identiteit (ESDI), het Initiatief voor Defensiecapaciteiten en de NAVO-inspanningen voor ontwapening en wapenbeheersing. Er staat geen herziening van de rol der nucleaire wapens op de agenda van deze ministeriële Raad, ook niet impliciet.

Over MC 400/2 werden al verscheidene parlementaire vragen gesteld aan mezelf of aan mijn collega van Landsverdediging. Het gaat om een militair document, waarvan de betekenis al is toegelicht door de minister van Landsverdediging. Dit militaire document kan de NAVO-strategie (het Strategisch Concept van de NAVO), zoals vorig jaar vastgelegd door de Top van Washington, niet wijzigen.

De MC 400/2 kan, als militair document, geen breuk inhouden met het politiek goedgekeurde referentie-document, namelijk het Strategisch Concept. Er is dus geen breuk met het bestaande beleid.

Louis Michel

De nucleaire staten hebben negatieve veiligheids-garanties verstrekt tegenover niet-nucleaire staten in het kader van het non-proliferatieverdrag. Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en Rusland deden dat voor de eerste keer in 1978. In 1995 bevestigden dezelfde 3 landen hun engagement, maar ditmaal ook gevolgd door Frankrijk en China. Alle 5 de officiële nucleaire staten hebben dus deze negatieve veiligheidsgaranties gegeven.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Mondelinge vraag van de heer Peter Vanhoutte aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de opschorting van het NPT in oorlogstijd" (nr. 1862)

Question orale de M. Peter Vanhoutte au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la suspension du TNP en période de guerre" (n° 1862)

De heer **Peter Vanhoutte** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in antwoord op een mondelinge vraag die ik u stelde in de plenaire vergadering stelde u dat het non-proliferatieverdrag niet geldig was in oorlogstijd. U verwees daarbij naar de Conventie van Wenen. Die stelde dat wapenverdragen of verdragen met dergelijke implicaties in dit soort omstandigheden worden opgeschort.

Ik kom tot mijn vragen. Ten eerste, om welke clausules van de Conventie van Wenen gaat het precies ? Op welke wijze is deze interpretatie juridisch onderbouwd ? Welke referenties kunt u daarvoor aanhalen ?

Ten tweede, bestaat er een wereldwijde consensus over een dergelijke interpretatie ? Bestaat er over een dergelijke interpretatie ook eensgezindheid bij de partijen die bij het non-proliferatieverdrag betrokken zijn ?

Tenslotte heb ik nog een bijkomende vraag. Wat moeten wij verstaan onder de notie "oorlogstijd" ? Kan er in situaties zoals de oorlog in Irak of het conflict in Kosovo sprake zijn van een feitelijke oorlog zoals erkend in het internationaal recht of moeten wij ons beperken tot de meer klassieke definities ?

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega Vanhoutte, het Verdrag op de non-proliferatie van nucleaire wapens bevat geen bepalingen aangaande de oorlogstijd. Dat het NPV niet van toepassing is in oorlogstijd, is een gevolg van het genoemde verdrag, namelijk het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht en de rechtsleer.

De geldigheid van dit verdrag kan worden opgeschort of kan vervallen in drie gevallen : klassieke oorlog, gewapende conflicten of bij een substantiële wijziging van de omstandigheden.

Over klassieke oorlog wordt door de klassieke doctrine bepaald dat wapenverdragen en verdragen met dergelijke implicaties worden opgeschort in oorlogstijd. De uitzonderingen op deze algemene regel luiden als volgt : ten eerste, verdragen die worden gesloten tussen de oorlogvoerenden tijdens de vijandigheden, zoals staakt-het-vuren en wapenstilstandsverdragen; ten tweede, uitdrukkelijke geldigheidsbepalingen in het verdrag; ten derde, verdragen specifiek betreffende de oorlogvoering wat te maken heeft met de Conventie van Genève.

Vermits een verdrag de meest legale vorm en uiting van internationale relaties is, is zijn voortzetting niet verenigbaar met een oorlogstoestand. De oorlogstoestand houdt immers vaak een volledige verbreking van internationale relaties in. Vele werken verwijzen naar deze klassieke doctrine. Het NPV hoort niet bij de opgesomde uitzonderingen en wordt bijgevolg volgens de klassieke doctrine opgeschort.

Naar Belgisch recht begint de oorlogstijd op de dag dat het leger bij koninklijk besluit wordt gemobiliseerd. Zij wordt beëindigd op de dag dat het leger bij koninklijk besluit in vredestoestand wordt heringesteld.

Over gewapende conflicten bepaalt artikel 73 van het Verdrag van Wenen dat "de bepalingen van dit verdrag" - het Verdrag van Wenen - "niet mogen vooruitlopen op vraagstukken die zich met betrekking tot een verdrag" - in casu het Verdrag betreffende de Non-proliferatie van nucleaire wapens - "kunnen voordoen op grond van onder andere het uitbreken van vijandelijkheden tussen staten".

Over substantiële wijziging van de omstandigheden bepaalt artikel 62 van het Verdrag van Wenen dat "een wezenlijke verandering der omstandigheden, ingetreden ten aanzien van die welke op het tijdstip van de totstandkoming van een verdrag bestonden en die niet door de partijen was voorzien, als grond voor beëindiging van het verdrag of voor de terugtrekking daaruit worden aangevoerd als het bestaan van deze omstandigheden een wezenlijke grond vormde voor de instemming van de partijen om door het verdrag gebonden te worden, en het gevolg van de wijziging is, dat de strekking van de krachtens het verdrag nog na te komen verplichtingen geheel en al wordt gewijzigd. Als een partij overeenkomstig de voorgaande leden als grond voor het beëindigen van het verdrag of het zich daaruit terugtrekken een wezenlijke verandering van omstandigheden kan aanvoeren, mag zij eveneens de wijzigingen aanvoeren als grond voor opschorting van de werking van het verdrag".

Louis Michel

Het NPV voorziet in zijn artikel 10 overigens uitdrukkelijk in deze mogelijkheid vermits het bepaalt dat elke Staat in de uitoefening van zijn nationale soevereiniteit het recht heeft om zich terug te trekken uit het verdrag als het beslist dat buitengewone omstandigheden met betrekking tot dit verdrag een nadeel toebrengen aan de opperste belangen van zijn land. Vermits het NPV in vredetijd werd gesloten, wordt de opening van vijandelijkheden als een radicale wijziging van de omstandigheden beschouwd.

Er weze nog aangestipt dat artikel 10 ruimer gaat dan de opening van vijandelijkheden. Er kunnen zich andere situaties voordoen dan deze die een traditionele oorlogsverklaring vereisen.

U vraagt tevens of er een wereldwijde consensus bestaat over de interpretatie van deze clausules en of er onder de partijen die bij het NPV betrokken zijn eveneens eensgezindheid bestaat over deze interpretatie. Welnu, de geldigheid van het NPV te allen tijde maakte deel uit van een resolutie die door de New Agenda Coalition - Ierland, Zweden, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika, Egypte, Brazilië en Mexico - werd voorgelegd aan de Eerste Commissie van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in 1998 en 1999, waarbij deze landen pleitten voor de introductie van een nieuwe nucleaire agenda.

Dezelfde groep nam dit voorstel niet meer op tijdens de recente toetsingsconferentie over het non-proliferatieverdrag, die doorging te New York, van 24 april tot 19 mei jongstleden. Daaruit kan worden afgeleid dat de promotors van dit idee zelf hun positie hebben verlaten. Het recente slotdocument van deze conferentie refereert er dan ook niet meer aan.

De heer **Peter Vanhoutte** (AGALEV-ECOLO) : Ik dank u, mijnheer de minister, voor uw omstandige toelichting. Wij komen hier een heel eind verder mee. U hebt een antwoord gegeven op wat wij wensten te weten.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

Question orale de M. Jacques Lefevre au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "le statut de la Cour pénale internationale" (n° 2000)

Mondelinge vraag van de heer Jacques Lefevre aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "het statuut van het Internationaal Strafgerechtshof" (nr. 2000)

M. Jacques Lefevre (PSC) : Monsieur le président, monsieur le ministre, notre assemblée a ratifié le statut de la Cour pénale internationale le 27 avril dernier. Nous aurons probablement encore un débat prochainement sur quelques propositions de résolution à ce sujet.

Des experts rédigent actuellement le règlement de fonctionnement de la Cour pénale internationale. Leurs travaux devraient être terminés pour la fin juin 2000. Selon l'ONG "Human Rights Watch" qui, visiblement, a lancé des communiqués de presse ou en tout cas une conférence de presse puisque l'information se trouve dans les journaux, les USA font actuellement du lobbying auprès de l'Union européenne et des divers pays européens afin d'amender ce traité. Leur objectif est d'essayer d'obtenir la possibilité légale de soustraire leurs ressortissants à d'éventuelles poursuites.

Les amendements de Washington auraient pour conséquence de donner aux cinq membres permanents du Conseil de sécurité des Nations unies la possibilité d'utiliser leur veto pour assurer l'immunité à leurs ressortissants.

Le ministre peut-il me dire s'il a reçu une lettre dans ce sens de Mme Albright ?

Le ministre peut-il également me dire s'il a l'intention de céder à cette nouvelle pression américaine qui, non seulement, permettrait aux Américains de se soustraire à la CPI mais aussi à des ressortissants de pays comme la Russie, je pense notamment à la Tchétchénie ?

A mon sens, tout affaiblissement de ce traité serait un échec pour la justice internationale, la transparence et les droits de l'homme. Accorder un droit de veto aux membres du Conseil de sécurité conduirait nécessairement à une justice à deux vitesses : celle des puissants et celle des autres.

Il ne peut évidemment y avoir qu'une seule justice et je pense que vous partagez ce point de vue, monsieur le ministre.

M. Louis Michel, ministre : Monsieur le président, chers collègues, le statut de la Cour pénale internationale, adopté en 1998, a déjà été signé par 96 Etats dont la Belgique, comme vous le savez.

Les négociations relatives à l'adoption du règlement de procédure et de preuve de la Cour devraient s'achever l'été prochain.

Les Etats-Unis, par la voix de Mme Albright, m'ont effectivement fait part de leur souci de permettre aux Etats non parties au statut d'exempter leurs nationaux de la juridiction de la Cour, lorsque ces nationaux travaillent sous les ordres du gouvernement ou avec son approbation. En d'autres termes, ils souhaitent que soient prévues des exceptions au principe de la compétence

Louis Michel

universelle de la Cour, et à ce titre, que soit amendé l'article 98 du statut, tel qu'il est formulé actuellement. Dans cet esprit, l'article 98 ne s'appliquerait qu'aux nationaux des Etats signataires du statut ou à des personnes impliquées dans des opérations menées dans le cadre du chapitre VII de la Charte des Nations unies, pour autant que le Conseil de sécurité ait donné son autorisation.

Or, les Etats-Unis n'ont pas signé le statut de la Cour et disposent du droit de veto au Conseil de sécurité.

La proposition américaine à laquelle vous faites allusion a fait l'objet de consultations entre membres de l'Union européenne : les Quinze estiment qu'il y a lieu de préserver le caractère universel du traité. De plus, le texte du Statut est le fruit de compromis délicats qu'il convient de ne pas remettre en cause. Nous pensons qu'une altération de l'article 98 reviendrait à modifier radicalement l'une des dispositions maîtresses de l'édifice.

Par ailleurs, comme nous souhaitons que le statut de la Cour fasse l'objet du soutien le plus large possible dans la communauté internationale, nous continuerons à prôner le maintien d'un dialogue constructif avec les Etats-Unis et tous les Etats qui n'ont pas signé le statut de la Cour.

C'est en ce sens que je m'apprête à répondre à la missive de Mme Albright. Je tiens une copie de cette lettre à votre disposition. Vous pouvez donc être rassuré.

M. Jacques Lefevre (PSC) : Monsieur le président, je remercie le ministre de la clarté de la position belge et de sa réponse qui me rassure.

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Samengevoegde mondelinge vragen van mevrouw Leen Laenens aan de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken over "de situatie in Peru na de tweede presidentiële stembusronde" en aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over "de mogelijke gevolgen van de tweede stembusuitslag voor de bilaterale samenwerking met Peru" (nrs. 2033 en 2034)

(Het antwoord zal worden verstrekt door de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken)

Questions orales jointes de Mme Leen Laenens au vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères sur "la situation au Pérou après le deuxième tour de l'élection présidentielle" et au secrétaire

d'Etat à la Coopération au développement sur "les conséquences que peuvent avoir les résultats du 2ème tour de l'élection présidentielle sur la coopération bilatérale avec le Pérou" (n°s 2033 et 2034)

(La réponse sera donnée par le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères)

Mevrouw Laenens, de manier waarop u deze vragen stelt om uw spreektijd uit te breiden is vrij origineel.

Mevrouw **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vragen zullen u wellicht niet verbazen als u weet dat ik de intentie had om deel uit te maken van een zending van internationale waarnemers die dan uiteindelijk, om goede redenen, niet is doorgegaan. Ondanks de uitdrukkelijke vraag van de Organisatie van Amerikaanse Staten en van de Europese Unie, is Peru niet ingegaan op de vraag om uitstel van de tweede ronde van de presidentsverkiezingen enkele weken geleden.

Fujimori hield voet bij stuk en bood zich aan als enige kandidaat in de tweede ronde. Deze vond plaats zonder officiële buitenlandse waarnemers en werd gekenmerkt door een lage opkomst en een gebrek aan legitimiteit.

Zowel de eerste als de tweede ronde voldeden niet aan de minimale voorwaarden om als een eerlijk en democratisch proces te kunnen worden beschouwd. Om het vertrouwen in het land te herstellen, zou het hele proces moeten worden herzien. Dit betekent onder meer onpartijdige verkiezingswetten, neutraliteit van de staat, gelijkwaardige verkiezingscompetitie, onafhankelijke en betrouwbare verkiezingsautoriteiten die de uitvoerbaarheid van een nieuwe verkiezing garanderen.

De officiële inhuldiging van Fujimori als president is gepland voor 28 juli 2000. Zal de minister de legitimiteit van deze tweede stemronde betwisten ? Dit wordt gevraagd door onder meer de voltallige Peruviaanse oppositie. Verleden week nog werd deze vraag uitdrukkelijk ondersteund door een pas verkozen parlamentslid uit de oppositie en door de NGO Transparencia die een 40 000 Peruvianen had opgeleid als waarnemers voor de eerste verkiezingsronde.

Overweegt de minister een officiële politieke veroordeling van Fujimori, wanneer en onder welke vorm ?

Ik weet dat de Europese Unie zich beraden heeft over Peru, maar heeft zij terzake reeds een standpunt ingenomen ?

Minister **Louis Michel** : Mijnheer de voorzitter, collega Laenens, het democratisch karakter van de tweede ronde van de verkiezingen in Peru is inderdaad betwistbaar. Ik wil nochtans preciseren dat de kandidaat van de oppositie, de heer Toledo, zijn terugtrekking nooit officieel per brief heeft bevestigd aan de nationale jury voor de verkiezingen, de Jure Nacional Electoral, de hoogste rechtsmacht voor verkiezingen. Zo werd president Fujimori met 51,1% van de stemmen zagezegd herverkozen.

De dag na de verkiezingen, 29 mei 2000, hebben de Verenigde Staten reeds laten weten dat de verkiezingen volgens hen ongeldig waren. Dat was echter een uitspraak van een ambtenaar van de Amerikaanse administratie die zijn persoonlijke mening anoniem uitte. Deze aanval werd snel bijgestuurd door een officiële verklaring. Op 30 mei 2000 zei mevrouw Albright dat er duidelijk sprake was van fraude, zonder daarom te beweren dat de verkiezingen ongeldig waren. Washington heeft trouwens geen sancties overwogen, maar verkoos te wachten tot de vergadering van de Organisatie van Amerikaanse Staten.

Op 5 juni 2000 zijn de ministers van Buitenlandse Zaken van de lidstaten van de Organisatie van Amerikaanse Staten samengekomen in Canada. Bij consensus namen zij een resolutie aan, waarin de verkiezingsuitslag niet in vraag wordt gesteld, niemand wordt veroordeeld en geen sancties worden uitgesproken.

De resolutie stelt daarentegen dat er onmiddellijk een missie naar Peru wordt gestuurd, niet alleen om er de situatie ter plaatse te evalueren maar vooral om samen met de Peruviaanse regering en de actoren van de burgermaatschappij na te gaan met welke middelen de democratie in dat land, na die sterk omstreden en betwistbare verkiezingen, kan worden versterkt. Die missie zal worden geleid door de secretaris-generaal van de Organisatie van Amerikaanse Staten en door de Canadese minister van Buitenlandse Zaken. Het doel is na te gaan hoe het verkiezingssysteem en de rechtbanken kunnen worden hervormd en hoe de persvrijheid kan worden versterkt.

De zwakke reactie van de Organisatie van Amerikaanse Staten kan worden uitgelegd door de vrees van bepaalde zwaargewichten van Latijns-Amerika, zoals Brazilië of Mexico, een precedent te scheppen als ze de Organisatie van Amerikaanse Staten toestaan om in de interne zaken van een lidstaat in te grijpen.

De houding van België past in de visie van de Europese Unie. De Vijftien hebben tien dagen geleden een gemeenschappelijke verklaring afgelegd. We hebben daar in de eerste plaats voor gekozen om de nadruk te leggen op de dialoog tussen de politieke actoren en om de democratische krachten van het land te steunen, met het

oog op de betere werking van de instellingen. Op economisch vlak heeft de kandidaat van de oppositie, de heer Toledo, zelf gezegd dat hij geen sancties wenste, aangezien die vooral de bevolking zouden treffen.

Aangezien we onze projecten willen richten op de verdediging van de mensenrechten en de strijd tegen armoede, is er geen sprake van dat we de samenwerking opschorten. Integendeel, onze programma's werden vastgelegd rond de volgende zes aandachtspunten en sectoren :

1. Ondersteuning van de onafhankelijke ombudsdienst, la Defensoria del Pueblo, voor een bedrag van 2 miljoen US dollar.
2. Een programma voor de bestrijding van het structurele geweld tegen vrouwen, kinderen en adolescenten in Peru, voor 1,5 miljoen US dollar.
3. Ondersteuning van duurzaam bosbeheer en kleine houtbedrijven in de streek van Cajamarca.
4. Bestrijding van het drugsgebruik door middel van preventie en rehabilitatie.
5. Ondersteuning van het kleinbedrijf en verbetering van de productie en commercialisering van artisanale producten.
6. Een project rond rurale ontwikkeling in Apurimac, met de nadruk op de verbetering van de rol van vrouwen in de landbouwproductie.

De Belgische samenwerking is dus niet gericht op de ondersteuning van de regering. Ten slotte moet president Fujimori op politiek vlak niet veel van ons land verwachten. We zullen hem zeker en vast niet feliciteren. Geen enkel Europees land zal dat doen, trouwens. We zullen niemand van België naar de bevestigingsplechtigheid sturen. Alleen onze ambassadeur ter plaatse zal die plechtigheid bijwonen. Onze politieke contacten zullen zich tot het hoogstnoodzakelijke beperken.

Mevrouw **Leen Laenens** (AGALEV-ECOLO) : Mijnheer de minister, ik zie dat u al meteen op de tweede vraag hebt geantwoord. Het is wellicht een samenloop van omstandigheden : vorige week werd de vraag uitgesteld omdat het voor u moeilijk was, vandaag is de staatssecretaris in het buitenland.

Het leek me evenwel belangrijk om de twee zaken te scheiden. Immers, een diplomatieke uiting is niet hetzelfde als een uiting langs de weg van samenwerking. Als ik u goed heb begrepen, sluit België zich aan bij de

Leen Laenens

Europese verklaring. Ik had echter ook graag geweten of u ook het Belgische standpunt officieel kunt bekendmaken - eventueel door een schrijven aan de ambassadeur - zodat het in de eerste plaats ook voor de oppositie in Peru duidelijk is wat de

houding van België op dit ogenblik is.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

- *De openbare commissievergadering wordt gesloten om 14.45 uur.*

- *La réunion publique de commission est levée à 14.45 heures.*
